דאורייתא היא דכתיב ׳ערות כלתך לא תגלה אימא כלת בנו וכלת בנו יש לה הפסק א)והא תניא כלתו ערוה כלת בנו שניה וכן אתה אומר אבבנו ובן בנו עד סוף כל הדורות אלא אימא כלת בתו דאמר רב חסדא הא מילתא מגברא רבה שמיע לי ומנו רבי אמי לא אסרו כלה אלא מפני כלה ואמרו לי כלדאי מלפנא הוית אמינא אי גברא רבה הוינא אסברא מדעתי אי מקרי דרדקי הוינא אשיילה מרבנן דאתו לבי כנישתא השתא סברתה מדעתי לא אסרו כלת בתו אלא משום כלת בנו אמר ליה אביי לרבא אסברה לך כגון כלתה דבי בר ציתאי רב פפא אמר כגון כלתה דבי רב פפא בר אבא רב אשי אמר כגון כלתה דבי מרי בר איסק: איבעיא להו באשת אחי האם מן האם מהו אשת אחי האב מן האם ואשת אחי האם מן האב דאיכא צד אב הוא דגזרו רבנן אבל היכא דליכא צד אב לא גזרו בהו רבנן או דלמא ל"ש אמר רב ספרא היא ׳גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה אמר רבא אטו כולהו לאו גזירה לגזירה נינהו אמו ערוה גאם אמו שניה וגזרו על אם אביו משום אם אמו וטעמא מאי כולהו דבי אימא רבתי קרו ליה ׳אשת אביו ערוה אשת אבי אביו שניה וגזרו על אשת אבי אמו משום אשת אבי אביו וטעמא מאי כולהו דבי אבא רבה קרו ליה אשת אחי האב מן האב ערוה אשת אחי האב מן האם שניה וגזרו על אשת אחי האם מן האב משום אשת אחי האב מן האם וטעמא מאי משום דכולהו דבי דודי קרי להו מאי תא שמע דכי אתא רב יהודה בר שילא אמר אמרי במערבא כל שבנקבה ערוה בזכר גזרו על אשתו משום שניה ואמר רבא וכללא הוא ׳חמותו ערוה אשת חמיו מותרת בת חמותו ערוה אשת בן חמותו מותרת בת חמיו ערוה אשת בן חמיו מותרת חורגתו ערוה אשת חורגו מותרת בת חורגתו ערוה אשת בן חורגו מותרת והא דרב יהודה בר שילא לאיתויי מאי לאו לאיתויי אשת אחי האם מן האם דכל שבנקבה ערוה בזכר גזרו ׳אשתו משום שניה מאי שנא הני ומאי שנא הא הא בחד קידושין מקרב לה הני עד דאיכא תרי קידושין לא מקרב להו שלח ליה רב משרשיא מתוסנייא לרב פפי ילמדנו רבינו אשת אחי אבי האב ואחות אבי האב מהו מדלמטה ערוה למעלה נמי גזרו ביה או דלמא הא איתפליג דרתא ת"ש מה הן שניות ולא קחשיב להו בהדייהו ׳תנא ושייר מאי שייר דהאי שייר שניות דבי רבי חייא ה) אמימר ׳אכשר באשת אחי אבי אביו ובאחות אבי אביו א"ל רב הלל לרב אשי לדידי חזיא לי שניות מר בריה דרבנא וכתיבן שיתסרי לאיסורא מאי לאו תמני דמתניתא ושית דבי רבי חייא והנך תרתי הא שיתסרי ולטעמיך שיבסרי הויין דהא איכא אשת אחי האם מן האם דפשטינן לאיסורא הא לא קשיא

הנך

דאורייתא היא. והיכי חשיב לה רב בהדי שניות: **אלא אימא כלת בתו.** וטעמא פרישנא לעיל ז) לפי שאין כלה לך כלות דאורייתא: **לא אסרו כלה.** סתם משמע ח): **אמרו לי כלדאי.** החוזים בכוכבים: **מלפנא הוית.** חכם תהיה: **ואמינא.** אי האי מלפנא דאמרו לי גברא רבא בתלמוד משמע אסברא לנהא דר׳ אמי דלא אסרו כלה מדעתי ולא אשאלנה בבית המדרש: ואי האי מלפנא מקרי דרדקי הוא ולאו תלמיד אשיילה מרבנן כלומר אהיה צריך לשאול דלא אבינה מדעתי: **לא אסרו כלת בתו.** דהא ליתא בבת לך כלה דאורייתא אלא משום כלת בנו דיש בבן לך כלה דאורייתא כגון אשת בנו: **כגון כלתה דבר ציתאי.** שהיתה לו כלת הבן וכלת הבת ואתו לאיחלופי וכן כולהו: **דאיכא צד אב.** ואיכא למיגזר משום אשת אחי האב מן האב דאורייתא: **או דלמא לא שנא.** אשת אחי האם מן האם מאשת אחי האם מן האב: **היא גופה.** אשת אחי האם מן האב: **אטו כולהו כו׳.** הא כולהו לאו דוקא: **אם אמו שניה.** שסמוכה לערוה: **וגזרו רבנן על אם אביו.** שאין בה צד ערוה משום אם אמו: **וטעמא מאי וכו׳.** אשת אבי אביו שנייה שסמוכה לאשת אב: **וגזרו רבנן על אשת אבי אמו.** אע״ג דלא שייך צד אישות אב דאורייתא לא למעלה ולא למטה משום אשת אבי אביו: ה״ג **כולהו דבי דודי קרו להו** ול״ג רבתי: **כל שבנקבה ערוה.** שאם היתה נקבה היתה ערוה לזה גזרו בזכר על אשתו וכולהו מפרש ואזיל להו: ה״ג **ואמר רבא וכללא הוא.** בתמיה: **בת חמותו ערוה.** שהיא אחות אשתו: **לאו לאיתויי אשת אחי האם מן האם דבנקבה ערוה.** דאחות האם מן האם ערוה דכתיב ט) ערות אחות אמך ודרשינן בהבא על יבמתו י) בין מן האב בין מן האם הילכך בזכר גזרו על אשתו: **מאי שנא האי ומאי שנא הנך.** דלעיל אשת חמיו ואשת בן חמיו ובן חמותו ואשת חורגו ובן חורגו ואע״ג דנקבה ערוה בזכר מותר באשתו: **הא אשת אחי האם בחד קידושין מיקרבא.** לגבי דהאי בקידושין שקדשה אחי אמו אבל כל הנך דלעיל לא מיקרבו לגביה עד דאיכא תרתי קידושין כגון אשת חמיו בקידושין שקדש (א) את אשתו נתקרב חמיו אצלו ועדיין אשת חמיו רחוקה לזה כל זמן שלא קדשה חמיו וכן אשת בן חמיו בקידושין שלו באשתו נתקרב בן חמיו וקידושין בן חמיו באשתו וכן כולם: **אשת אחי אבי האב מן האב.** דאמרן לעיל כ) אשת אחי האב מן האם יש לה הפסק דהיינו היתירא לאשת אחי אבי האב מן האם דלמטה דידה לאו ערוה היא אלא שנייה וכי קמיבעיא ליה באשת אחי אבי האב מן האב דלמטה דידה ערוה אשת אחי האב מן האב וכן אחות אבי האב בין מן האב בין מן האם דלמטה דידה ערוה כגון אחות האב: **איפלג.** נתרחקה קורבה: **מה הן שניות.** ברייתא דלעיל: **שניות דרבי חייא.** לקמן בשמעתין:

הנך

לא אסרו כלת בתו אלא משום כלת בנו. ותימה דלמאי לא אסרינן לה משום כל שבנקבה ערוה בזכר גזרו על אשתו משום שנייה כדלקמן דטעם גמור הוא ולא סימנא בעלמא מדפריך עלה מ״ש הני ומ״ש (ב) הני ז)הא בחד קדושי מקרב לה כו׳ ועוד מדפשיט מינה אשת אחי האם מן האם ולא מוקי לה בכלת בתו ואור״י דתנא דברייתא לית ליה ההוא טעמא אבל בדורות האחרונים גזרו ולהכי כי פריך מאי שייר דהאי שייר לא בעי למימר דשייר אשת אחי האם מן האם דפשטנא לאיסור׳ ואם תאמר מאי פריך וכללא הוא חמותו ערוה כו׳ דלמא בהני נמי גזרו בתר הכי מהאי טעמא וי״ל דקים ליה בהנהו דשרו והא דפריך לקמן וליטעמיך שבסרי הוין אע״ג דבתר הכי גזרו כדפי׳ יודע הוא דשניות דמר בריה דרבנא בדורות אחרונים הוה: **רב** אשי אמר כגון כלה דבי רב מרי בר איסק. כל חד נקיט אותו שהיה בימיו ול״ל דתרי מרי בר איסק הוו אחד בימי רב אשי כדמשמע הכא ובפרק אלו מציאות (ב״מ דף כג.) אמימר ורב אשי ומר זוטרא איקלעו לבוסתני׳ דבי מרי בר איסק ואחד היה בימי רב חסדא דאמר בהמפקיד (שם דף לט: ושם) מרי בר איסק א)אתא לאמרי חנה בר איסק אתא ליה אחוה מבי חוזאי אתא לקמיה דרב חסדא ורב חסדא נפטר בימי רבא כדאמר בפ׳ בתרא דיומא (ד׳ עח: ושם) וביום שמת רבא נולד רב אשי כדאיתא בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עב:): **אשת** אחי אבי האב ואחות אבי האב מהו. הוה מצי למיבעי אחות אם האם והיא בכלל אחות אבי האב דלמטה דידה ערוה ואית ספרים דגרסינן לה בהדיא: **מאי** שייר דהאי שייר. אף על גב דתרתי ניהו חדא חשיב להו לדקאמר בסמוך הנהו תרתי דדמיין להדדי (ג) חדא חשיב להו ופירש בקונטרס דהנך תרתי הייתו אשת אחי אבי האב ואחות אבי האב ולא כמו שפירש רבינו יצחק בן רבינו מאיר דקאי אאשת אחי האם מן האם ואשת אחי האם מן האב דכולהו אחי אמו קרו להו: **אמימר** אכשר כו׳. פסק רבינו חננאל דהלכה כאמימר וכן בשאלתות דרב אחאי ה) וכן משמע דסבר רב אשי דקאמר השתא נמי דכתיבי לאיסורא לאו מר בריה דרבנא חתים עלייהו ולר״י נראה דאין הלכה כאמימר דסוגיא דגמרא בהחולץ (לקמן דף מ: ושם) ט)דלא כוותיה (ד) וקאמר נמי אמימר מוקי לה משום חולץ וקסבר גזרו שניות בחלוצה ואין התלמוד רוצה לפשוט בעיא שלו מדברי אמימר (ה):

שניות

עין משפט
נר מצוה

לא א מיי׳ פ״א מהל׳ אישות הלכה ו טוש״ע אה״ע סימן טו סעיף יז:
לב ב מיי׳ שם טוש״ע שם:
לג ג מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף כ:
לד ד מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף יח:
לה ה מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף טו:
לו ו מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף יח:

◆

תוספות ישנים

אשת אחי האם מן האם מהו. וא״ת אמאי לא קא פשיט ליה דשרי מדלא תשבה בהדי שניות וי״ל דלא חשש לשנותה משום דתנא בכר אשת אחי האם מן האב: לאתויי מאי לאתויי אשת אחי האם מן האם. וא״ת אמאי לא קאמר דאתא לאתויי כלת בתו אך לא אשת אחי האם מן האם. וי״ל דפסיקא ליה שנאמר זה הכלל לאחר שנשנית הברייתא דשניות וא״כ לא אתא לרבויי כלת בתו שהרי כבר תנינן לה עם השניות אלא ודאי בא לחדש דבר שלא פירש כגון אשת אחי האם מן האם:

◆

תום׳ חד מקמאי

אבעיא להו אשת אחי האם מן האם מהו אשת אחי האב מן האם ואשת אחי האם מן האב דאיכא צד אב הוא דגזור רבנן אבל היכא דליכא צד אב לא או דלמא לא שנא ופשיט לאסור דכי אתא רב שילא אמר אמרי במערבא כל שבנקבה ערוה בזכר גזרו על אשתו משום שניה והא ודאי לאו כללא הוא דאילו חמותו ערוה אשת חמיו מותרת. בת חמותו ערוה אשת בן חמיו מותרת חורגתו ערוה אשת חורגו מותר׳ בת חורגו ערוה אשת בן חורגו מותרת. על כרחין דרב שילא לאתויי אשת אחי האם מן האם. אמימר אכשר באשת אחי [אבי] אביו ובאחות אבי אביו. הרי אלפס לא פסק בשניות כר׳ חייא. יש להן הפסק או אין להן הפסק ימסתברא לקולא דבשל סופרים הלך אחר המקל

מסורת הש״ס

א) כריתות יד., ב) ביצה ג. [שבת יא: כח. עירובין ד: נט. יומא יא. מד: סוכה ו: ע״ז כא. חולין פה: וקד. נדה סו. לקמן קט.], ג) [נ״ל על אשתו], ד) [סוטה כד. וש״נ], ה) לקמן מ:, ו) [ע״ל ד״ה וכלתי], ז) [שמע רש״ש], ח) [ויקרא יח], ט) [לקמן נד:], י) [ע״א], כ) נ״ל ומשני הא בחד כו׳, ל) [שם ליתא לפניו א״ד אבל בכתובות כו: איתא], מ) [פי׳ אחרי פי׳ נו], נ) דלא כוותיה דקאמר מאי לאו משום חולץ דהויא לי׳ אשת אבי אביו לא משום מיתנא דהויא לי׳ אשת אחי אבי אביו וקאמר נמי והא אמימר מכשיר כו׳ אמימר מוקי להו כו׳ בעיא שלו מתוך דברי אמימר משום דלא סבירא ליה כוותיה כו׳ מהרש״ל.

◆

תורה אור השלם

1. ערות כלתך לא תגלה אשת בנך הוא לא תגלה ערותה:
ויקרא יח טו

◆

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה הא אשת וכו׳ שקדש זה את אשתו נתקרב חמיו וכו׳ בקדושין שלו נתקרב בן חמיו אצלו וקידושין: (ב) תוס׳ ד״ה לא אסרו וכו׳ מ״ש הני ומאי שנא הא הא בחד: (ג) ד״ה מאי וכו׳ להדדי בחדא חשיב: (ד) ד״ה אמימר וכו׳ דקאמר אמימר מוקי כל״ל ותיבת נמי נמחק: (ה) בא״ד שלו מדברי אמימר משום דלא סבירא ליה כוותיה הס״ד:

◆

מוסף רש״י

גזירה לגזירה. הא דאמרינן בכולי הש״ס אין גוזרין גזירה לגזירה, מהאי קרא נפקא (ויקרא יח ל) ושמרתם את משמרתי, עשו משמרת כלומר גזירה למשמרתי, לתורתי, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזרה לגזירה (ביצה ג:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones